

**Zaštita graditeljskog naslijeđa ruralnih prostora
– iskustva ECOVAST-a
(Europskog vijeća za sela i male gradove)**

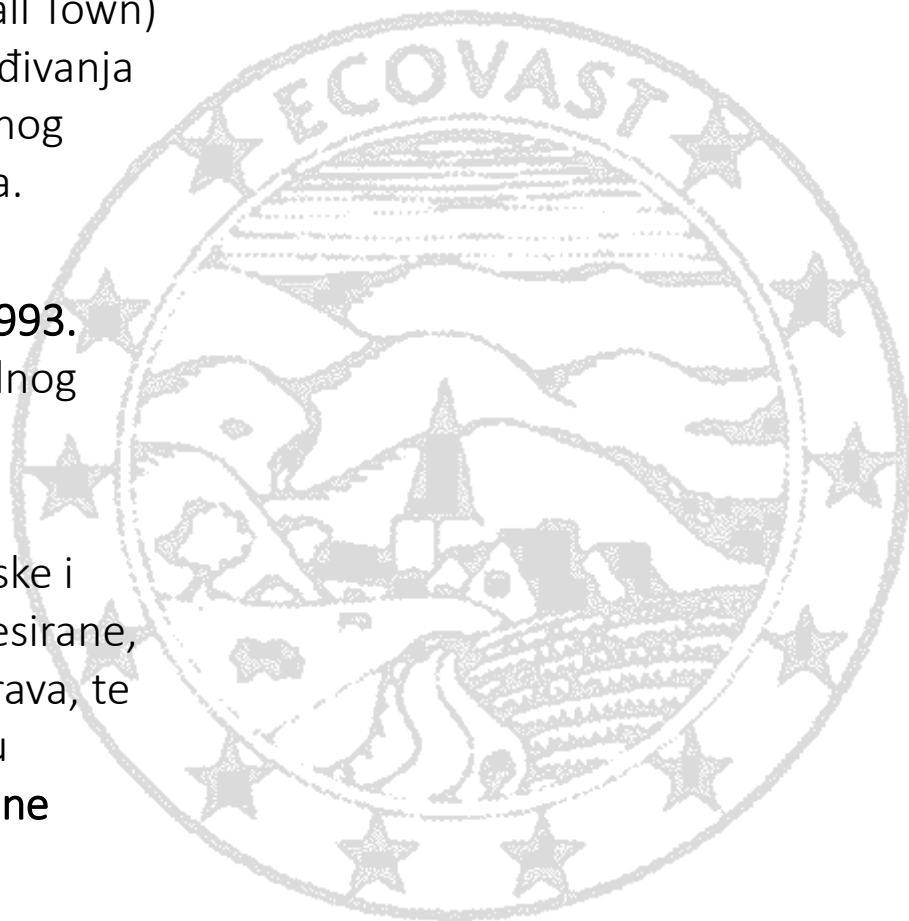

ECOVAST **HR**VATSKA SEKCIJA

ECOVAST - **Europsko vijeće za sela i male gradove** (European Council for the Village and Small Town) osnovano je **1984.** godine s ciljem unapređivanja dobrobiti seoskih zajednica, čuvanja ruralnog naslijeđa Europe te naslijeđa malih gradova.

Hrvatska sekcija ECOVAST-a osnovana je **1993.** godine kao nacionalna sekcija međunarodnog ECOVAST-a.

Udruga djeluje na cijelom području Hrvatske i povezuje članove, stručnjake i sve zainteresirane, kao i predstavnike institucija, državnih uprava, te regionalnih i lokalnih samouprava, u svrhu **cjelovitog i održivog razvoja te zaštite baštine na ruralnom području.**

Način rada

- Okupljanje stručnjaka
- Organizacija konferencija i skupova
- Izdavanje publikacija
- Umrežavanje i suradnja
- Javna predavanja

Članstvo u domaćim i međunarodnim mrežama

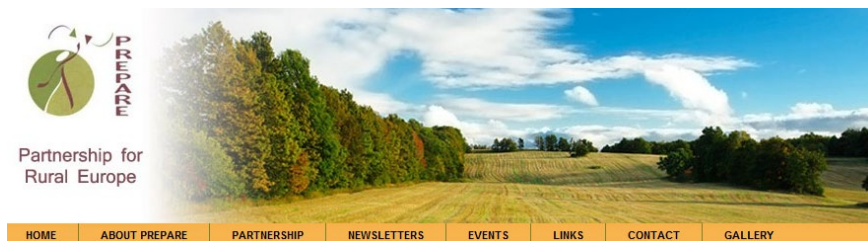
Hrvatska mreža za ruralni razvoj - HMRR
(Hrvatska sekcija ECOVAST-a je jedan od sedam osnivača i članova)

CIVILSCAPE - europska mreža civilnog društva za primjenu Europske konvencije o krajolicima - CIVILSCAPE.

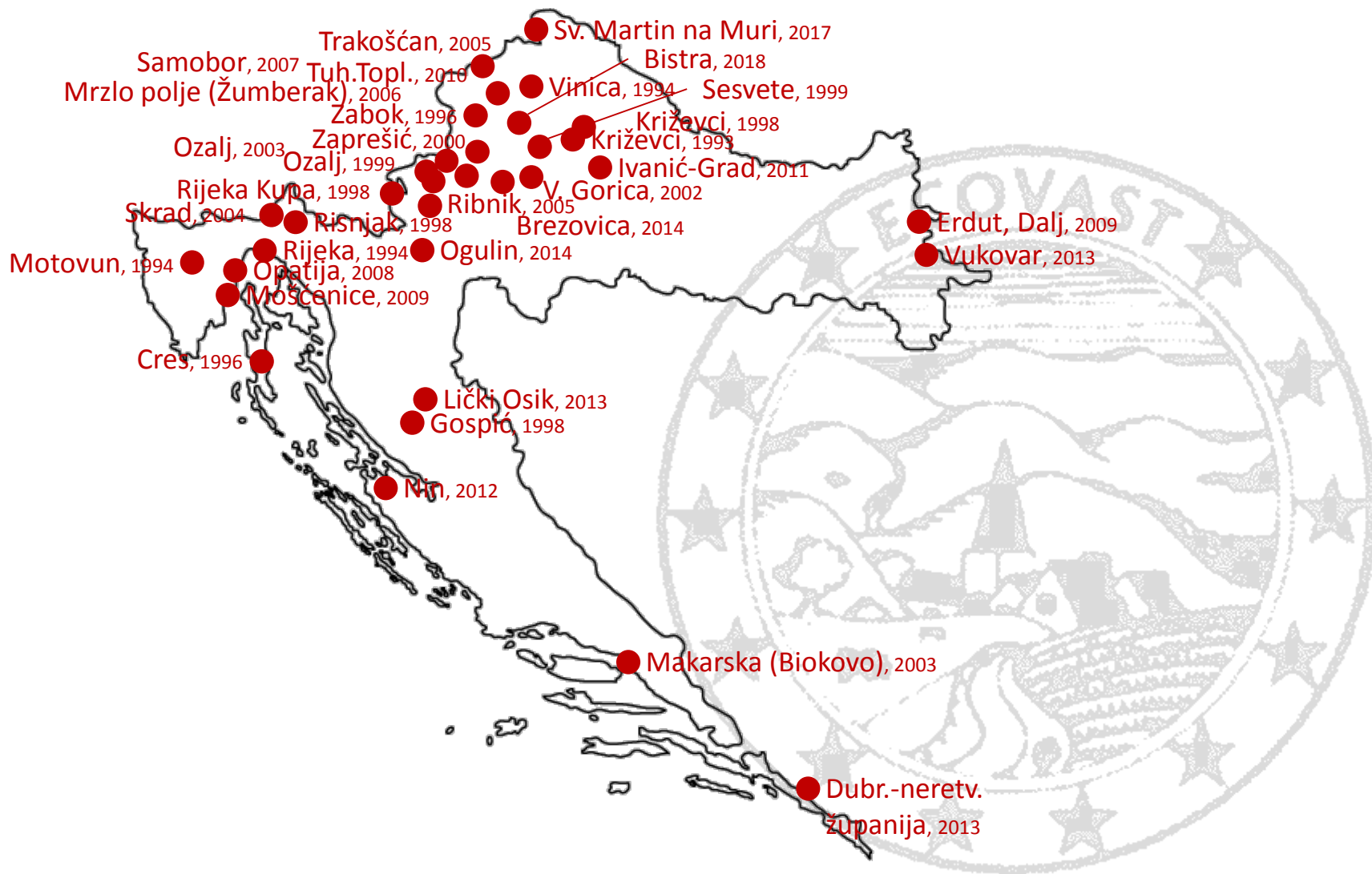
PREPARE - Partnerstvo za ruralnu Europu - europske mreže organizacija koje djeluju pretežno u istočnoj i jugoistočnoj Europi na temama održivog ruralnog razvoja.

Forum civilnog društva Podunavlja - DCSF
(Danube Civil Society Forum)

Projekti i aktivnosti Hrvatske sekcije ECOVAST-a

Ruralna područja obuhvaćaju **85 % ukupne površine** europskog kontinenta.
U njima živi više od **polovice europskog stanovništva**.

Ovi prostori su za Europu izvor najvećega dijela hrane, drva, mineralnih i drugih sirovina. Nude ljepotu, mir i odmorište stanovnicima a i sve većem broju posjetitelja.

Bogat su izvor **nedirnute prirode i ljudske kulture**.

Teme: povijesno naslijeđe (u ruralnim područjima)

Povijesne građevine, kulturni spomenici, povijesni krajebrazi te s njima povezane tradicije i običaji važni su zato što **govore o našoj prošlosti i o našem identitetu.**

Kulturna baština u samoj je srži svega onoga od čega se sastoji duh nekog prostora, dajući temeljni doprinos u stvaranju **identiteta Europe, naroda i lokalnih zajednica.**

Teme: problemi ruralnih područja

- depopulacija,
- urbanizacija,
- modernizacija poljoprivrede,
- onečišćavanje tla,
- uništavanje vrijednosti krajolika,
- promjene u gospodarstvu,
- globalizacija proizvodnje i trgovine hranom,
- standardizacija kulture,
- odluke koje ne uvažavaju karakter lokalnih prostora

Teme: važnost malih gradova (urbano-ruralne veze)

Gradovi su potrošači ruralnih proizvoda.

Mali gradovi u sustavu naselja važni su za stabilnost ruralnih područja – oni su „**armatura ruralnog prostora**“; imaju ključnu ulogu u pružanju mreže društvenih i drugih usluga za okolna ruralna područja i središta su podrške stanovnicima ruralnih prostora.

Mali gradovi suočavaju se s velikim problemima, a koji se onda **reflektiraju i na vitalnost ruralnih prostora**. Stoga je malim gradovima potrebno posvetiti više pažnje na europskoj razini.

Krajolik/krajobraz je jedna od najvećih vrednota i važna sastavnica prostornog identiteta. Krajolici predstavljaju fizionomiju čovjekova okoliša, kao odraz kulture i vremena svoga nastajanja, a razvili su se kao rezultat **višestoljetnog uzajamnog djelovanja čovjeka i prirode**.

Ruralni prostori ne odnose se samo na sela već i na **povezani krajolik** čiji identitet doprinosi karakteru šire regije. Ovi identiteti diljem Europe atrakcija su na kojoj se temelji **kulturni turizam**. Oni utječu na investitore i one koji donose odluke a žele svoj posao smjestiti u ugodno okruženje.

Teme: razvoj ruralnih područja

Ruralni prostori imaju potencijale za razvoj, osobito u proizvodnji (zdrave) hrane, razvoju turizma i drugih grana gospodarstva te korištenju obnovljivih izvora energije.

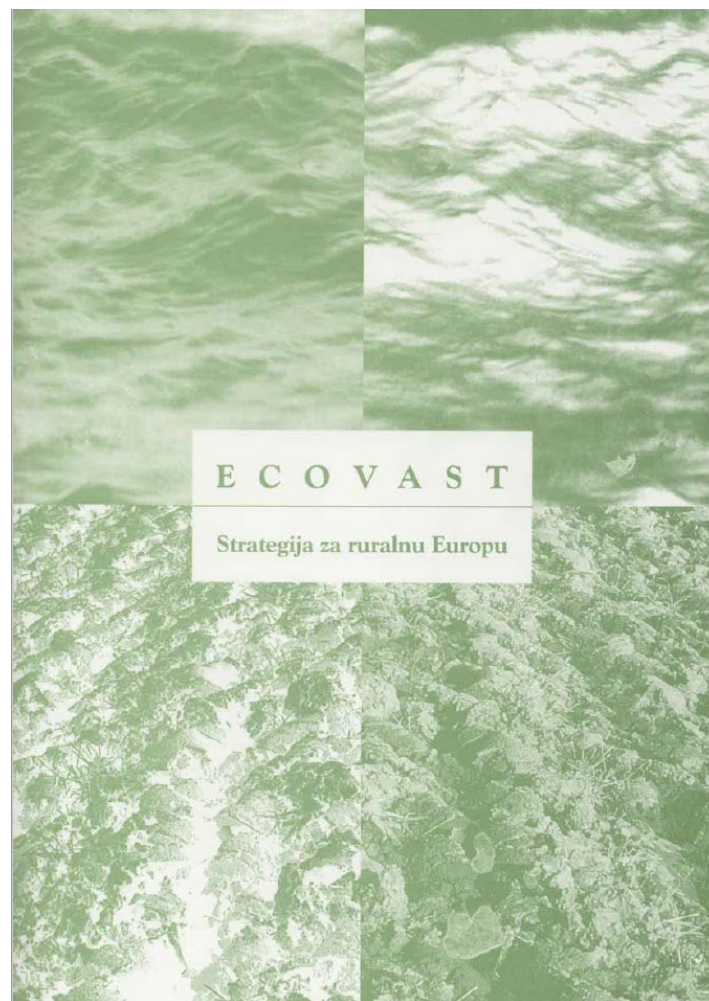
Nove tehnologije i novi prometni sustavi omogućuju i **netradicionalne oblike rada u ruralnim područjima** uz korištenje pogodnosti života na selu.

Ruralna područja i zajednice moraju ostati privlačna za život i rad, poboljšanjem pristupa uslugama te olakšavanjem poduzetništva kao i razvojem novih sektora gospodarstva.

Strategija za ruralnu Europu (1994.) - temeljni dokument na kojem počiva aktivnost ECOVAST-a.

2006. - Izjava o stajalištu kojom se iskazuje napredak ostvaren od 1994. kada je prvi put objavljena Strategija.

Strategija je služila kao podloga za donošenje odluka Europskog Parlamenta i Vijeća Europe vezano na Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD).

Europsko selo i ljudi koji u njemu žive izloženi su velikim promjenama. ECOVAST poziva na poduzimanje radnji kojima bi se zaštitilo njihovo blagostanje u interesu svih Europljana.

Težimo postizanju **sklada i uzajamne potpore čovjeka i okoliša**. Težimo zajedničkom djelovanju različitih vladinih tijela, te vlade i lokalnog stanovništva.

Očekujemo da se **lokalno stanovništvo pita za mišljenje i uključi u sve aktivnosti**.

Neophodna je odlučna akcija kako bi se **oživjelo i ojačalo gospodarstvo europskih ruralnih regija.**

Želimo da se poljoprivreda održi diljem ruralne Europe. U poljoprivrednoj bi se politici **naglasak trebao prebaciti s količine hrane na njenu kakvoću.**

Trebalo bi poticati proizvodnju i uslužne djelatnosti koje **koriste regionalne prirodne izvore i lokalno poduzetništvo.** Seoski turizam treba promicati tako da se poštuju osobitosti i prihvatni kapacitet prostora.

Seoskom bi stanovništvu trebalo omogućiti **dobre uvjete stanovanja**, sa svim suvremenim sadržajima, uz poštivanje lokalne graditeljske tradicije.

Vlade i stanovnici zemalja moraju prihvatiti činjenicu da je potrebna **dugoročna briga o europskoj baštini**, prirodnoj, krajobraznoj i kulturnoj. Sve zemlje moraju uvesti i provoditi djelotvorne sustave za procjenu, zaštitu i očuvanje svega što predstavlja baštinu, te s time upoznati javnost.

Odgovornost za djelovanje podjednako snose seosko stanovništvo, lokalna uprava i razne nevladine organizacije.

Pokrivenost prostora **prostorno-planskom i konzervatorskom dokumentacijom** ne jamči i njihovu uspješnu provedbu. Postojeći sustav urbanističkih planova neprilagođen je za povijesne sredine, a postojeći sustav **obaveznog uključivanja javnosti u planerske procese treba nadograditi aktivnim sudjelovanjem**, uz iznalaženje modela artikulacije i zaštite javnog interesa.

Posebnu pažnju treba posvetiti **trajnoj edukaciji i podizanju svijesti o vrijednostima povijesne baštine**, ali i o potencijalima koje takva baština u svom širem prostornom kontekstu predstavlja za razvoj ruralnih područja. Takva vrsta osviještenosti, uz aktivno uključivanje javnosti u sve procese, može postati **učinkovit mehanizam zaštite postojećih kvaliteta lokalne sredine**.

Prihvatljivi su kvalitetni modeli obnove kulturnih dobara kao pokretača i okosnice razvoja turizma, pri čemu je važno da **razvoj turizma ne naruši sklad socioekonomskih uvjeta života i identitet prostora.**

Ruralni prostori moraju svoje mjesto na turističkom tržištu pronaći u **vlastitoj autentičnosti.**

Razvoj temeljen na razvoju turizma nije jedini model kojega treba razvijati, a turizam kao monokultura nosi i određene opasnosti.

Osnovni strateški ciljevi razvoja trebaju poštovati **specifičnosti mjesta**.

Svrha revitalizacije nije uvijek potpuna rekonstrukcija povijesnih oblika ili elemenata, nego nalaženje rješenja za **očitanje povijesnih sadržaja, znakova i simbola u strukturi i kulturnom krajoliku naselja**.

Povijest mjesta, uz simbolični, emocionalni naboj, nosi i potencijal koji može i treba biti **inspiracija za kreiranje novih vrijednosti**.

Međunarodni znanstveno-stručni skup
**MODELI UPRAVLJANJA PROCESIMA
OBNOVE I RAZVOJA PUVIJSNIH GRADOVA**
Primer Ivanić-Grada
Mogućnosti revitalizacije i obnove starog Ivanjica
Ivanjic-Grad, 11. studenoga 2011.

international conference
**MODELS FOR MANAGEMENT OF HISTORICAL TOWNS
REVITALIZATION AND DEVELOPMENT PROCESSES**
Ivanjic-Grad Example
**Possibilities for Revitalization
and Conservation of the Old Town of Ivanjic**
Ivanjic-Grad, Croatia, November 11, 2011.

LIČKI OSIK
PLANIRANI INDUSTRIJSKI GRAD
Jasenka Kranjčević, Nikša Božić

**ULOGA EKOMUZEJA U RAZVOJU
LOKALNIH ZAJEDNICA**
Znanstveno-stručni multidisciplinarni skup
Općina Bistra (Zagrebačka županija)
2018.
Sažetci / Summaries
Obljetovanje 25 godina Hrvatske sekcije ECOVAST-a

Memorandum iz Mošćenica

Zaključak međunarodne znanstveno-stručne konferencije
Revitalizacija malih povijesnih gradova i njihovih okruženja u Primorsko-
goranskoj županiji održane u Mošćenicama u listopadu 2018. godine
u sklopu 25. obljetnice Hrvatske sekcije ECOVAST-a. Organizator: Hrvatska
sekcija ECOVAST-a, Hrvatski zavod za zaštitu i obnovu spomenika i
kulturne baštine, Općina Mošćenica (Općina Mošćenica-Donji
Dolac) i Općina Mošćenica (Općina Mošćenica-Donji
Dolac) zajednički organizirani su zajedno.

Sudionici 2. međunarodne znanstveno-stručne konferencije
Revitalizacije malih povijesnih gradova i njihovih okruženja u Primorsko-
goranskoj županiji održane u Mošćenicama u listopadu 2018. godine
uspjeli su da je baština malih povijesnih gradova, kao i vlasteljske
tradicije urbanističke, važna sastavnica prostornog identiteta Hrvatske, ali i
mogući poticaj za razvoj.

Hrvatska ima oko sedam stotina malih povijesnih gradova i srodnih
naselja u kojima živi oko 27% stanovnika. Aktivne promjene
gospodarskoj i društvenoj razvoju na različite načine utječu na integritet
povijesnih urbanih ambijenta, okruženja, i pogotovo vanjsku vizualnu
vrijednost. Povijesna jezgra malih gradova napuštaju se i propadaju. U
oblikovnoj promjeni uslijed preseljenja i rasprisanosti gradova se nova
izgrađuju u njihovom okolišu često ne općenito stvarajući novih kvaliteta
prostorne.

Konferencija je pokušala odgovoriti na pitanja kako uspostaviti kontrolu,
očuvati vrijednosti i poticati održivi razvoj koji bi osigurao život malih
povijesnih gradova. Dostizanja suizvratna suprotno da je za potporanje
održivoj i razvijenoj malim gradovima, pojedinačno, pojedinačno i drugim
aktivno u okvirima nacionalnih i regionalnih razvojnih programa. Posebno
se naglašavaju:

- status malih gradova, naglašene političke i prostorne mreže, u kojim
svaki mali grad ima svoj identitet i komplementarnu ulogu, treba
afirmirati u stratežim, nacrtanim i prostornim planovima Republike
Hrvatske;
- pojam malog grada uključuje osim urbanih struktura i njegovu okolinu, i
kajom je povezan fizičkim, funkcionalnim, administrativnim, vizualnim i
ostalim vezama i region, kulturno i socijalno.

Zaključci radionice o krajoliku

MEMORANDUM RADIONICE
KRAJOLIK HRVATSKE ŽUPANIJE:
PROSLOST, STANJE, PERSPEKTIVE
TURLIŠIĆ, TURLIŠIĆ, LISTOPAD 2018.

Nakon nekoliko radionica krajolik Hrvatske županije predstavlja važan preduvjet
održive i razvijene zajednice u Mošćenicama u organizaciji Hrvatske
sekcije ECOVAST-a, Hrvatski zavod za zaštitu i obnovu spomenika i
kulturne baštine, Općina Mošćenica (Općina Mošćenica-Donji
Dolac) i Općina Mošćenica (Općina Mošćenica-Donji
Dolac) zajednički organizirani su zajedno.

Krajolik je jedna od najvažnijih vrijednosti i važna sastavnica prostornog
identiteta Hrvatske. Krajolik predstavlja ključnu komponentu identiteta, kao i
kulture i osnova za razvoj zajednice, a razlika se ne može odvojiti od
krajolika. Krajolik je važna sastavnica prostornog identiteta Hrvatske, ali i
mogući poticaj za razvoj.

Konferencija je pokušala odgovoriti na pitanja kako uspostaviti kontrolu,
očuvati vrijednosti i poticati održivi razvoj koji bi osigurao život malih
povijesnih gradova. Dostizanja suizvratna suprotno da je za potporanje
održivoj i razvijenoj malim gradovima, pojedinačno, pojedinačno i drugim
aktivno u okvirima nacionalnih i regionalnih razvojnih programa. Posebno
se naglašavaju:

- status malih gradova, naglašene političke i prostorne mreže, u kojim
svaki mali grad ima svoj identitet i komplementarnu ulogu, treba
afirmirati u stratežim, nacrtanim i prostornim planovima Republike
Hrvatske;
- pojam malog grada uključuje osim urbanih struktura i njegovu okolinu, i
kajom je povezan fizičkim, funkcionalnim, administrativnim, vizualnim i
ostalim vezama i region, kulturno i socijalno.

Više informacija o radu Hrvatske sekcije ECOVAST-a:

Web: www.ecovast.hr

Facebook: @EcovastHR

Kulturno naslijeđe nije mrtva prošlost, nego živa osnova građenja budućnosti.

*Sučeljavanje prošlog i suvremenog, svjetskog i regionalnog,
nije sukob već otvorena vrata novih mogućnosti.*

(B.Magaš)

Hvala na pažnji